



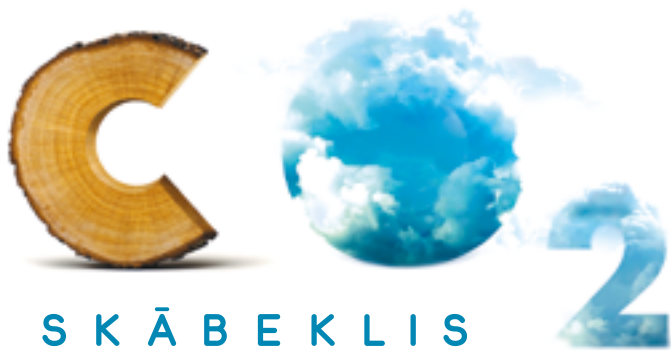
mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Pavasara krāsās



"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!



SKĀBEKLIS

LATVIJA STĀDA KOKUS!

**Katrs no mums sēs kokus, kas augs lieli un zaļi!
Īstus, īstus pašmāju kokus – mūžzaļas priedes!
Lai aug, griežas un pārstrādā visas auto izplūdes gāzes skābeklī!**

Ir laiks sēt šeit pievienotās priežu sēkliņas – kā to darīt, lasi 14.–15. lappusē!





Līdz ar pirmajiem siltajiem saules stariem zeme sāk mosties no miera. Kūstošā sniega sega ļauj mazam asniņam stiepties uz gaismu, lai tas vēstītu par pavasara tuvošanos. Krāsu toni no drūmi pelēkiem un aukstiem nu pārvērtušies siltā, dzeltenīgi zaļā gammā. Daba ikreiz zīmē jaunu mākslas darbu, un mēs to arvien nepacietīgi gaidām, it kā redzētu pirmoreiz. Un arī mums ir iespēja pasauli sev apkārt krāsot dažādos toņos. Viens izvēlas sīpolloku zaļo toni augam uz palodzes, cits pēc pastaigas pa mežu – vizbulīšu violeto vāzē. Taču īstiem māksliniekiem ar vienu toni vien nepietiek, un tieši tam ir domāta zeme – kā tīrs audekls, kur katrs var radīt pats savu fantāziju. Šajā žurnālā smelies tam iedvesmu – LVM Kalsnavas arborētuma peoniju, rododendru un meža liliju laukos, Skrīveru dendrārija svešzemju stādījumos un LVM Podiņu kokaudzētavas meža stādiņu plantācijās. Lūko, kā šie mākslas darbi veidojušies – no pašiem pamatiem, pirmajiem otas triepieniem, līdz Purvīša cienīgām ainavām. Un, ja vēlies radīt pats savu mākslas darbu, ievēro AS "Latvijas valsts meži" (LVM) *mākslinieku* padomus par interesantāko stādu izvēli savam dārzam, lasi iedvesmojošu interviju par Baibas Sīpenieces māksliniecisko pieredzi un sāc mācīties ar pirmajiem otas pieskārieniem – iestādi priedes sēkliņas un vēro, kā top īsts mākslas darbs – jaunā priedīte. Vai esi gatavs kļūt par mākslinieku?

Noderīgi:

Idejas vēl citām aktivitātēm Latvijas valsts mežos skaties:
<http://www.mammadaba.lv/objekti/aktivitates>



Lasi par "LVM Sēklas un stādi" piedāvāto stādu klāstu:
<http://www.lvm.lv/seklas-un-stadi>



Čivini:  @mammadaba



Plantāciju pilnbriedā



Rīga – 144 km
Valmiera – 122 km
Daugavpils – 125 km

Latvijas valsts mežu

Kalsnavas arborētums

"Slodas", Jaunkalsnava
Madonas novads, Latvija, LV-4860

☎ 27841099; 28380280

📧 s.rukmane@lvm.lv; j.zilins@lvm.lv

Par arborētumu

LVM Kalsnavas arborētuma ierīkošana sāka 1975. gadā, lai veiktu zinātniskus pētījumus dendroloģijā un mežsaimniecībā, kā arī veidotu citzemju kokaugu stādījumus pavairojamā materiāla ieguvei. 1976. gada "Lauku Dzīves" izdevumā rakstīts – būs simtiem dažādu sugu un formu kokaugu stādu, mežkopji gādās ne vien par kvalitatīvu stādmateriālu mežu atjaunošanai, bet nodrošinās visu Latvijas pieprasījumu arī pēc dekoratīvajiem introducētajiem kokiem un krūmiem.

1975.–2016.

Toreiz

- Kopš 1965. gada uzsākta stādmateriālu audzēšana plēvju seguma siltumnīcās.
- 1972. gadā plantāciju vajadzībām tika piešķirti 173 hektāri lauksaimniecības zemju.
- 1975. gada 18. septembrī atklāta introducēto sugu sēklu plantācija.
- 1975. gada rudenī iestādīti pirmie 600 stādi – 37 sugu pārstāvji.
- 1976. gadā Latvijā uzskaitītas 742 introducētās kokaugu sugas, varietātes, pasugas, formas un šķirnes.
- Paredzēja, ka ap 2010. gadu plantācijas sasniegs pilnbriedumu, t. i., visas sugas sāks dot projektā paredzēto sēklu ražu.

Tagad

- 2006. gadā sadarbībā ar Nacionālo botānisko dārzu atsākts ievākt Latvijas dabā sastopamo mutanto skuju koku formu ("vēja slotu") pavairojamo materiālu – 2016. gadā arborētumā vairāk nekā 150 dažādību.
- 2007. gada rudenī sadarbībā ar Aldoni Vēriņu un Nacionālo botānisko dārzu uzsākta peoniju kolekcijas ierīkošana.
- 2008. gadā rekonstruēts un paplašināts rododendru mežs.
- 2008. gadā uzbūvēta plastplēves seguma siltumnīca sējeņu izaudzēšanai un skuju koku, lapu koku potējumu pavairošanai, lai nodrošinātu arborētuma kolekciju paplašināšanu.
- 2010. gadā ierīkoti 4 ainavu dīķi.
- 2011. gadā uzbūvēts "Līgo kalns".
- 2012. gadā svinīgi atklāts 25 m augsts skatu tornis.
- 2014. gadā ierīkota Riharda Kondratoviča rododendru galerija.
- 2015. gadā arborētumam apritēja 40 gadi.
- 2015. gadā uzsākta un 2016. gada janvārī pabeigta apmeklētāju centra ēkas būvniecība.
- Platība 143,96 ha.
- Aug 2600 taksonu, no tiem vairāk nekā 200 šķirņu peoniju, 136 šķirņu parasto egļu.
- Apmēram 45 000 stādu.

Arborētums ir atzīts par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, lai saglabātu Austrumlatvijā kokaugiem bagātāko zinātniski dokumentēto kokaugu stādījumu. No 143,96 ha lielās teritorijas koku un krūmu stādījumi aizņem 98 ha. No 1981. gada LVM Kalsnavas arborētums piedalās starptautiskajā koku un krūmu sēklu apmaiņā un no 2011. gada ir Baltijas valstu botānisko dārzu apvienības biedrs.



Acu krāšņumam

Ik gadu LVM Kalsnavas arborētums gatavojas vairākiem nozīmīgiem notikumiem. Maijā tā ir Latvijas stādu parāde Siguldā, kur piedalās stādaudzētāji no visas valsts, arī LVM Kalsnavas arborētums, pievēršot sev nedalītu apmeklētāju uzmanību. Arborētuma zinošie darbinieki prot ieinteresēt ģimenes ar izglītojošām spēlēm un kolekcionārus ar savdabīgiem koku un krūmu eksemplāriem. To, ka šī parāde ir vērienīga stādu audzētāju un pircēju satikšanās vieta, apliecina arī lielā dārzu mīļotāju un tūristu interese no kaimiņvalstīm – apmeklētāji no Igaunijas, Lietuvas, Krievijas un Somijas interesējas par tiem kokiem un krūmiem, kas ir retumi mūsu dārzos.



Visskajāk arborētuma vārds jau sesto gadu izskan ap jūnija otro svētdienu, kad tūkstošiem cilvēku sabrauc uz Peoniju svētkiem jeb, kā tautā mīļi saka, uz Peoniju balli. Peoniju dārzu Kalsnavā sāka veidot 2006. gadā, kad peoniju kolekcionārs un selekcionārs dr.hab.biol. emeritus Aldonis Vēriņš arborētumam dāvināja pamatu kolekcijas izveidei. Šajos svētkos ikreiz arī viņš pats personīgi ir klāt, lai noraudzītos savu loloto stādu krāšņumā. Par tradīciju kļuvušie svētki LVM Kalsnavas arborētumā patiesi pulcina vairākus tūkstošus interesentu, kas ieradušies godināt šo krāšņo kultūru – peonijas. Un tikpat ilgu laiku apmeklētāji noraugās, kā arborētumā lēnām aug kas ļoti interesants – skuju koku labirints no divām Rietumu tūju šķirnēm, kas projektēts un realizēts latviešu saules zīmes formā. Pagaidām labirintā apmaldīties nav iespējams, jo tas ir vēl augumā mazs un caurredzams, bet jau pēc dažiem gadiem tā būs aizraujoša izklaide gan bērniem, gan pieaugušajiem. Taču tikmēr tā aprises nojaust var, uzkāpjot 25 metrus augstajā skatu tornī, no kura apkārtnes plašumus var vērot līdz pat Gaiziņam!



Laiks svinēt

Kā smeļ "LVM Sēklas un stādi" direktors Guntis Grandāns – kas tās par svinībām, ja apmeklētājiem nav, ko parādīt! Tā nu pērnā gada jubileju šogad atzīmēs ar vērienu – papildus ikgadējiem arborētuma teritorijas labiekārtošanas darbiem šovasar atvērs jaunu apmeklētāju centru. Lai apskatītu neparastos krūmus un kokus, ir jāpāriet četriem jaunizbūvētiem tiltiņiem, un jaunlaulātajiem, kas tiltiņus būs pārgājuši, uzcelta romantiska lapenīte, no kuras paveras skats uz arborētuma krāšņajiem ziediem.

Neiztikt arī bez jauniem stādījumiem – 2014. gadā Peoniju svētkos tika atklāta Latvijas selekcionāra profesora Riharda Kondratoviča rododendru galerija, kuru veidoja Latvijas universitātes Rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētavas "Babīte" dāvinājums – 60 rododendru stādi. Galerijai ir gan izglītojošā funkcija, gan pētnieciskā – šis šķirnes zināmā mērā tiek pārbaudītas salizturībā, jo Latvijas austrumu daļā klimats ir bargāks nekā piejūrā. Kopā aug 120 rododendru sugu un šķirņu dažādības, un šī kolekcija tiks papildināta ik gadu.

Savukārt 2015. gadā blakus kuplajai rododendru kolekcijai tika izvietota vēl viena – Meža liliju (*Trillium sessile*) – kolekcija no 50 jauniem stādiem, kas iegādāti Īves kokaudzētavā Grobiņā. Šis papildinājums domāts apmeklētāju iepazīstināšanai ar augu dažādību, to skaistumu un plašajām izmantošanas iespējām dārzos un parkos.

Mammadaba rododendrs

Viena no Latvijas Universitātes Rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētavas "Babīte" izveidotajām rododendru šķirnēm 2015. gadā ieguva vārdu – Mammadaba. Tas ir ziemzaļš rododendrs ar lieliem, baltiem ziediem un krunkainām vainaglapu apmalēm, kam raksturīga izcila dekoratīvāte, laba salciētība un ziemciētība. Jaunā šķirne iekļauta Starptautiskajā rododendru šķirņu reģistrā, kur atrodamas jau vairāk nekā 30 000 šķirņu no visas pasaules, turklāt saņēmusi arī Anglijas Karaliskās dārzkopības biedrības sertifikātu.



Ja ar arborētuma ainavas aplūkošanu ir radusies interese par svešzemju augiem, ir vēl kāds dārzs, ko noteikti vajadzētu aplūkot – šogad jo īpaši! Lasi tālāk!





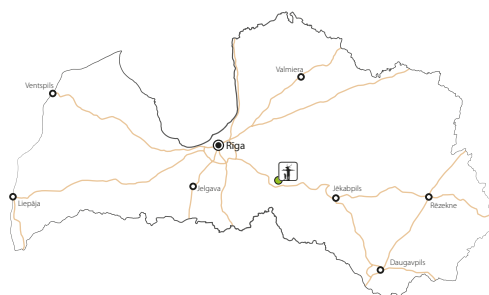
Latvijas valsts mežu

Skrīveru dendroloģiskais parks

Skrīveru novads, Skrīveru pagasts

Skrīveru TIP ☎ 25661983

Vidusdaugavas mežsaimniecība ☎ 65161540



Rīga – 77 km

Valmiera – 130 km

Daugavpils – 157 km

Daudz

zaļu

dieniņu

Lielākais gaviļnieks šogad ir Skrīveru dendroloģiskais parks, kam tortē jāsprauž jau 125 svecītes – tieši tik daudz gadu pagājis, kopš Maksimilians fon Siverss uzsāka t. s. "Skrīveru eksperimentu", kas nu kļuvis par Latvijā zināmu, tūristu iecienītu apskates vietu.



Skrīveru dendroloģiskais parks un tā svešzemju koku stādījumi ir unikāli Eiropas nozīmes vēstures objekti, kurus aplūkot brauc dendrologi no daudzām pasaules valstīm. 392 ha lielajā platībā sastopams apmēram 300 introducētu koku un krūmu sugu, kas saglabājušās no tām 670 sugām, kuras te auga vēl pirms Pirmā pasaules kara.

1891. – 2016.

Toreiz

- Parka veidotājs – Maksimilians fon Siverss
- 670 sugu koku un krūmu no visas pasaules
- Platība 18 ha
- Parku projektēja dārzu arhitekts Valters fon Engelharts kopā ar dārzu inženieri F. Lodi
- Parka teritorijā 17 ēkas

Tagad

- *Parka apsaimniekotājs – AS "Latvijas valsts meži"*
- *LVM izveidoja skaistu atpūtas vietu ar romantiskiem tiltiņiem*
- *Apmēram 300 kokaugu sugu, starp tām Baltijā reti kultivētas sugas, 30 ievērojami retumi Eiropas mērogā*
- *Platība 16,9 ha*
- *Pašlaik no 17 ēkām palikusi tikai viena*

Svētku torte

Ja parkam svētkos būtu jācep torte, tā noteikti būtu divos stāvos – gluži kā pats parks, kas iekārtots uz divām terasēm. Vai arī jācep 19 tortes – pa vienai katram ģeogrāfiskajam reģionam, kas iekārtots parkā atbilstoši zemeslodes daļām. Veidojot parku, Maksimilians fon Siverss stādījumus iekārtoja dabiskajā ainavā jeb angļu dārza stilā, katrā floristiski ģeogrāfiskajā apgabalā veidojot tādas augu sabiedrības, kas atbilst dabiskajai veģetācijas ainai. Floristiski ģeogrāfiskie apgabali parkā tika izvietoti tādā secībā, kas atbilst to vietai uz Zemes, turklāt apgabali nemanot pāriet cits citā. Jā, nudien – parka stādījumi atceļojuši no visām pasaules malām, katra sēkla no dabiskā augšanas areāla maisiņā, kam klāt nāca lielāks maiss ar zemi no šīs pašas vietas.

Parka izveide nebija viegla, un arī vēlāk laika zobs to nav saudzējis. Tomēr, spītējot laikam un apstākļiem, Skrīveru dendroloģiskais parks joprojām ir dzīvs un zaļojošs. Ja, jubilejā sveicot, tam jādzied kāda dziesma, tad noteikti jāvēl vēl daudz *zaļu* dieniņu!

Lasi vairāk:

<http://www.mammadaba.lv/objekti/citi-objekti/56-vidusdaugava/134-skriveru-dendrologiskais-parks>





Augam

pusgadsimtu



Rīga - 212 km
Valmiera - 142 km
Daugavpils - 162 km

LVM

Podiņu kokaudzētava

"Podiņi"
Indrānu pagasts, Lubānas novads, LV-4830

☎ 29197339

@ j.siksalietis@lvm.lv



Ja stādi no visas pasaules jau aplūkoti, ir laiks apskatīt, kā mežu audzējam mēs paši – LVM Podiņu kokaudzētavā jau 50 gadus tiek loloti un skoloti jaunie meža stādiņi. 1966. gadā kokaudzētava tika izveidota kā Lubānas mežniecības sastāvdaļa, tomēr ievērojama tās attīstība notika tikai pēc 2000. gada, kad tā nonāca LVM pārziņā. 1996. gadā tika realizēti 0,61 miljoni stādu, bet 2015. gadā tie jau ir nepilni desmit miljoni stādu.

LVM kokaudzētavās audzē meža stādus ar uzlabotu sakņu sistēmu – pārstādīti tie vieglāk pierod pie dzīves mežā.

Stādu ar uzlabotu sakņu sistēmu audzēšanai ir nepieciešama ievērojama platība. Podiņu kokaudzētava ir, iespējams, lielākā šāda tipa kokaudzētava pasaulē pēc platības un stādu apjoma – no kopējiem 87 hektāriem stādu audzēšanai atvēlēti 64 hektāri zemes, gadā izaudzējot 9 līdz 10 miljonus stādu. Līdz 2008. gadam kokaudzētavā izmantoja siltumnīcas ar koka konstrukciju, bet līdz ar modernāku metāla konstrukciju ieviešanu audzēto stādu apjomi pieauga – vienā šādā siltumnīcā nu aug 1,89 miljoni stādu, tas ir teju tikpat, cik Latvijā dzīvo cilvēku.



Tehnoloģiju virzītājspēks

Ietvarstādu ievietošanu kasetēs sākotnēji veica ar rokām, dienā sagatavojot 1300 kasešu, bet no 2003. gada kokaudzētava iemantoja speciālu kasešu pildīšanas, sēšanas līniju, kas ievērojami palielināja stādu sēšanas apjomus – šobrīd dienā sagatavo jau 7500 kasešu. Tomēr citu darbu kokaudzētavās netrūkst – bez cilvēku roku darba neiztikt.

Siltumnīcas ar modernām laistīšanas sistēmām, automatizēta konteinerstādu ražošana un, iespējams, pasaulē vienīgā funkcionējošā vaskošanas iekārta – tāda ir LVM Podiņu kokaudzētava 21. gadsimtā.

Jauns tehnoloģiskais uzlabojums – 2015. gada nogalē iegādātā vaskošanas iekārta, kura, iespējams, pašreiz ir vienīgā šāda veida iekārta pasaulē, kas ir darba kārtībā. Pirms stādīšanas mazās eglītes un priedītes jau kokaudzētavā tiek apstrādātas ar dabiskiem augu aizsarglīdzekļiem, kas pasargā no dažādiem kaitēkļiem. Agrāk noteikts cilvēku skaits ar rokām novaskoja 22 tūkstošus stādu dienā, turpretim ar jauno līniju apjoms pieaudzis līdz 35 tūkstošiem.

Taču šie stādiņi neaug vien LVM apsaimniekotajos mežos – tos izvēlas arī citi mežu īpašnieki gan Latvijā, gan ārvalstīs sava meža izveidei.

- 8 siltumnīcas, kuru kopējā platība pārsniedz hektāru
- Unikāla, Latvijā ražota egļu stādu šķirošanas līnija – otras pasaulē tādas nav
- Jauna stādu vaskošanas līnija – minūtē novasko 86 egļu stādus
- Stādu uzglabāšanas noliktava pat 8 miljoniem stādu
- Stādu ražošana 64 ha lielā teritorijā



Stādu TOP 3

Šis tops sniedz tikai nelielu ieskatu "LVM Sēklas un stādi" piedāvāto stādu klāstā. Labus padomus stādmateriāla izvēlei var gūt, apmeklējot LVM kokaudzētavas un stādu pārdošanas laukumus, kā arī viesojoties LVM Kalsnavas arborētumā.





Benita Rudzīte,

LVM Kalsnavas arborētuma dendroloģe

"Pavasaris ir laiks, kad ikviena dārza saimniekam sāk niezēt zaļie īkšķīši, domājot, ko jaunu un neredzētu tajā iestādīt. Iedvesmai piedāvājam TOP 3, kas dārzu padarīs krāšņu visa gada garumā."

1 Kalnu priede

Lai dārzs acis priecē arī ziemas laikā, tajā vieta jāierāda skuju kokiem – tie pat apsniguši gozēsies interesantās formās. No Alpu, Pireneju, Karpatu kalniem esam aizguvuši koku ar labvēlīgu enerģētiku – kalnu priedi (*Pinus mugo*) – līdz 6 m augstu, sazarotu koku ar koši zaļu, blīvu vainagu. Koniskie, simetriskie, 2–4 cm garie, spīdīgi brūnie čiekuri ir izmantojami floristikā. Latvijas stādaudzētavu sortimenta celvedī aprakstītas vairāk nekā divdesmit dažādas kalnu priedes šķirnes, no kurām iecienītākās ir 'Mini Mops' – kalnu priedes šķirne ar 0,5 m augstu un līdz 0,8 m platu spilvenveida, tumšzaļu skuju vainagu, 'Mops' – kalnu priedes šķirne ar 1,5 m līdz 3 m augstu un līdz 2 m platu lodveida, tumšzaļu skuju vainagu un 'Winter Gold' – apmēram 1 m augsta un vairāk par metru plata kalnu priedes šķirne ar dzeltenzaļu skujojumu vasarā, kas uz ziemu krāsojas košāk dzeltens. Atbilstošu kalnu priedes šķirni izmanto dzīvžogu, grupu stādījumos, arī kā atsevišķi augošu. Piemērotas audzēšanai saulainās vai pusēnas vietās, vidēji mitrās, labi drenētās augsnēs.

2 Kanādas egle

Zilganā jeb Kanādas egle (*Picea glauca*) ir Ziemeļamerikas mežu joslas koks ar zilganzaļām skujām un gaiši brūniem, sīkiem, 4–6 cm gariem, trausliem čiekuriņiem. Dekoratīvajos stādījumos visbiežāk izmanto Kanādas egles pundurformas, piemēram, 'Conica' – līdz 2 m augstu, ap 1 m platu, blīvu šķirni ar smalku skujojumu, kas plaukšanas laikā ir gaiši zaļš, vēlāk – zilganzaļš. Pavasarī dzeltenos toņos dārzā gozēsies 'Daisy's White' – līdz 2 m augsta, ap 1 m plata, kompaktas formas šķirne. Savukārt zila skujojuma Kanādas egles šķirne ir 'Blue Wonder' – līdz 2 m augsta, koniskas formas. Kanādas egles šķirnes ir izcili dekoratīvas, bet prasa uzmanību. Ziemā un agrā pavasarī tās jāpiesedz vai jānoēno, lai pasargātu no saules – sniega apdegumiem.

3 Japānas spireja

Eksotisko augu cienītājiem noteikti patiks Japānas spireja (*Spiraea japonica*) – suga ar lielu šķirņu daudzveidību. Tās augumā variē no 0,25 m kompakta pundurkrūma ('Japanese Dwarf') līdz pat 1,5 m ('Macrophylla') un 2 m ('Magnum Rose') lieliem krūmiem. 'Magic Carpet' sin.'Walbuma' ir 0,4 m augsta un 0,6 m plata spireja ar dzeltenu dzinumumu sarkaniem galiem. Zied jūnijā, jūlijā ar spilgti rozā ziediem vairoga skarās. Rozā smalkās ziedkopās zied 'Gold Mound' – 0,7 m tīri dzeltena lapojuma šķirne, kas rudenī savukārt iekrāsojas sarkanīga. 'Neon Flash' ir 0,75 m zaļa lapojuma šķirne, kas zied jūnijā koši sarkaniem ziediem, izvietotiem platās vairoga skarās. Japānas spireju izmanto norobežojošiem, grupu stādījumiem. Piemērota saulainām vai pusēnas vietām. Šķirnes zied uz jaunajiem dzinumiem, tādēļ labi pakļaujas veidošanai.





Aug mežs, augam arī mēs

Katru gadu LVM aicina dabas draugus piedalīties Meža dienās visā Latvijā, lai bagātinātu Latvijas ainavas, saglabājot tīru meža vidi, rūpējoties par putniem tīkamām mītnēm un par liecību iestādot kociņu. "Aug mežs, augam arī mēs" – šis sauklis caurvij 2016. gada Meža dienu pasākumus visā Latvijā.

Meža dienas

Ik gadu Meža dienu ekskursijās LVM piedāvā iespēju simtiem meža draugu ielūkoties meža apsaimniekošanas procesos. Pasākumu galvenais mērķis ir parādīt, kā tiek apsaimniekoti valsts meži – kā, kāpēc, kad un cik daudz tiek darīts mežā.

Būtiskākais nav paveikto darbu apjoms, bet gan cilvēku iesaiste un interese par mežu un tajā veicamajiem darbiem.



Meža dienu vēsture aizsākās jau pirmās Latvijas brīvvalsts laikā, kad tika izstrādāts apstādīšanas un izdaiļošanas darba plāns valsts mērogā. Pasākumos, kas tika veidoti Meža dienām, piedalījās vairāk nekā 20 tūkstoši cilvēku 200 Latvijas vietās. Meža sēšana, stādīšana un kopšana, sabiedrisko ēku, piemiņas vietu un ceļmalu apzaļumošana, kā arī priekšlasījumi un ekskursijas tika koordinētas ar īpaši izveidotas Centrālās Meža komitejas palīdzību, katra pagasta Meža dienu komisijā līdztekus skolu jaunatnei piesaistot pa mežkopim, agronomam vai dārzkopim. Lai iesaistītu iespējami lielāku sabiedrības daļu, pasākumu norisē piedalījās augsti stāvošas amatpersonas, un par Meža dienu patronu tika ievēlēts Valsts prezidents Kārlis Ulmanis. Padomju laikā tika rīkotas pavasara talkas, kur galvenokārt tika stādīti koki.

Mūsdienās Meža dienas ieguvušas jaunu nozīmi – nevis padomju laikā audzinātā darba tikuma, bet zināšanu un izpratnes veidošanu par to, kas, kā un kāpēc notiek mežā.

Atjaunojot Meža dienu tradīciju, deviņdesmitajos gados kopā ar skolēniem meža stādīšanas pasākumos iesaistījās Valsts prezidents Guntis Ulmanis. Meža īpašniekiem tika rīkotas meža sakopšanas talkas un izglītojoši semināri par to, cik būtiska ir savlaicīga meža atjaunošana un kopšana, lai nākotnē veidotos augstvērtīgas audzes. Meža dienu laikā tika apmežotas lauksaimniecībā neizmantotās zemes platības, apstādīti izcirtumi, kā arī veidoti ainaviski stādījumi pie apdzīvotām vietām, sakopti parki, apstādīta valsts robeža, veidoti un papildināti dekoratīvo koku un krūmu stādījumi. Lai pievērstu jauniešu uzmanību mežam un tajā notiekošajiem procesiem, tika organizēti dažādi izglītojoši pasākumi, konkursi, talkas, tika gatavoti putnu būriši, apzināti dižkoki un organizētas sacensības izziņošanās meža takās.

Stādīšana lietpratējiem

Ar katru gadu Meža dienu pasākumos piedalās arvien vairāk dalībnieku, pieaug arī vēlme darboties praktiski. Aktīvākie meža draugi var līdzdarboties meža sakopšanas darbos, kā arī atpūtas vietu labiekārtošanā un putnu būru izlikšanā, taču vislielākā interese vienmēr ir par stādīšanu. Vēlme vairot jauno stādīņu skaitu mežā ir uzteicama, taču ne visi no iestādītajiem stādiem ieaug. Piemēram, prieku stādīņš, kas lolots kokaudzētāvās, prasa īpašu rūpību un stādītāja pieredzi, tādēļ jaunaudzū stādīšana tiek uzticēta profesionāliem pakalpojumu sniedzējiem, kas uzņemas atbildību par paveikto darbu. Meža dienu dalībniekiem ir iespēja iestādīt pa kociņam, bet meža platību apmežošana ir jāatstāj profesionāļu rokās – ir svarīgi, lai iestādītais stādīņš mežā turpinātu augt!



Radošā darbnīca

Sējam



LATVIJA STĀDA KOKUS!

skābekli

Lai patstāvīgi izaudzētu priedes stādiņu, liela māka nav nepieciešama, jāņem vērā vien dažī priekšnosacījumi un padomi. Lai izdodas un izaug!

Nepieciešams:

- *Priežu sēkliņas, kas pievienotas žurnālam*
- *Kūdras substrāts*
- *Smalka grants*
- *Kastīte/podiņš*

Sēšana jāsāk ar sagatavošanos – jāatrod kastīte ar caurumiņu apakšā, jāizvēlas piemērotākā augsne – vislabāk jaunajam kociņam patiks kūdras substrāts, taču var izmantot arī melnzemi. Tad gan jāatceras – kastītē zem tās ieteicams iebērt akmentiņus vai oļus. Kastītes materiālam nav nozīmes, galvenais, lai tā ir pietiekami dziļa un ērti novietojama uz palodzes. Pirms sēšanas jāpārlicinās, vai augsne ir pietiekami mitra. Vēlamais sēšanas laiks – aprīlis, maija pirmā puse.

Kastītes vietā var izmantot ierasto puķu podu vai pat tukšu sulas paku!



Kad augsne sagatavota, jāsāk sēšana. Ar pirkstu kūdrā iespiež apmēram 5 mm dziļu bedrīti, kurā iegulda sēklu, un uzmanīgi aizrauš ciet, bet ne piespiež. Ja stāda vairākas sēkliņas vienviet, starp tām jāatstāj aptuveni 4 cm liela atstarpe. Pēc iesēšanas ieteicams kastīti nobērt ar apmēram 5 mm biezu smalkas grants slānīti.



Uz kastītes var iezīmēt līniju vietā, kur iesēta sēkliņa – tā kalpos par marķējumu, rādot, kur meklēt pirmos asniņus!



Nu jāatrod piemērota vieta dīgšanai. Vislabāk jaunie kociņi jutīsies istabas temperatūrā +18°C līdz +21°C. Pirmajā nedēļā pēc iesēšanas kastīti var novietot kādā ēnainā vietā, piemēram, zem galda. Otrajā nedēļā tā jāpārceļ uz saulaināku mītnes vietu, šim nolūkam piemērota palodze.

Tūlīt pēc iesēšanas pirmās 4–5 dienas nevajadzētu raizēties par laistīšanu, tomēr jāraugās, lai kūdra neizkalst. Kastītes vienā stūrī var iebāzt pirkstu līdz tās apakšai, tā pārbaudot, vai kūdra ir mitra. Stādiņa laistīšanai ieteicams remdens ūdens, jo aukstums tam radītu papildu stresu. Nu sēkliņa jāatstāj mierā un jāgaida, kad uzdīgs!



Jāņem vērā, ka kūdrā mēdz būt arī nezāļu sēkliņas – tās noteikti uzdīgs pirmās, tad tās uzmanīgi jāizravē. Kā nesajaukt nezāli ar priedi? Jaunie skujkoku asni izskatās pēc cilpiņām, līdzīgi kā sniegpulkstenītes pavasarī. Ar katru dienu cilpiņa aug aizvien lielāka, līdz tai galā parādās sēkla, kuru dīgsts ar spēku uzceļ augšā, līdz kādā brīdī sēkliņa nokrīt un atveras pirmā jaunā koka spuriņa.

Pēc kociņu izdīgšanas laistīšana jāturpina kā līdz šim: reizi 2–3 dienās, raugoties, lai augsne būtu mitra visā kastītes dziļumā.

Pēc salnām, kad ārā temperatūra sasniedz ap +15°C līdz +20°C, kastīti ar stādiņiem ieteicams izlikt laukā, saulainā vietā. Bet neaizmirsti par laistīšanu! Taču, ja stādiņš reiz iznests, atpakaļ telpās to nevajadzētu nest – tam jāiemācās ārā dzīvot pašam!

Kad pienācis jaunā kociņa otrais pavasaris, ir laiks sākt jaunu dzīvi ārpus kastītes! Priede labprāt augs smilšainākā un saulainākā vietā.

Noderīgi:

Uzzini vairāk par koku sēšanu: <http://www.mammadaba.lv/meza-stadisana/145-macibu-materiali/414-koku-sesanas-un-stadisanas-akcija-skabeklis>





Meditācija



Baiba Sipeniece-Gavare,

TV raidījumu un Star FM rīta programmas vadītāja

"Ir jābūt ļoti slinkam latviešu cilvēkam, lai ap māju esošajā zemē neko nedarītu. Zinu ļoti aizņemtus cilvēkus, kuri vienalga atrod laiku, lai iestādītu kādu puķi. Laiks ir jāizmanto pareizi – tas prasa tieši vienu seriālu neskatīties."

Dārzs gan te, gan Igaunijā

Baiba ar vīru un abām meitām dzīvo Jaundubultos, kur uzceltā ģimenes māja atrodas agrākās pionieru nometnes teritorijā. Pēc apkārtnes sakārtošanas dārza ierīkošanā sākotnēji piesaistīts dārznieks. "Auto-didaktiska stādīšana un sēšana bez dārznieka padoma un palīdzības var izvērsties ļoti dārgi," teic Baiba, kurai laika gaitā dārza veidošana gan izvērtusies par lielu azartu.



Lielu ieguldījumu ziedošajā skaistumā Baiba veic arī ģimenes lauku mājās, kas atrodas Sāremā salā. "Lauku mājās jābūt puķēm, kas visu laiku zied. Man patīk rozā flokši, arī dažādu veidu pelargonijas ļoti skaisti izskatās. Un noteikti jābūt pujenēm jeb peonijām!"

Igaunijā nesekmīgi veicas ar kartupeļu stādīšanu. "Parasti novācam tikpat, cik iestādām. Tas mums ir kā joks. Bet tomēr mulķīgi laukos iet uz veikalu pēc kartupeļiem. Rudenī novācam pirmo lielo smiltsērķšķu ražu, tos saldējām un tagad vakaros dzeram smiltsērķšķu tēju. Sablenderētas ogas kopā ar cidoniju sīrupu un medu garšo kā uzsildīta *Fanta*. Sāremas zemē smiltsērķšķiem patīk, tāpat kā rabarberiem, kas aug griezdamies."

"Sajūta, ka viss aug un tas ir tavu roku darbs – neviens pasākums un raidījums tāda veida gandarījumu nedod," sulīgi smejas Baiba.

"Tomātus vairs nesēšu pati, nopirkšu gatavus stādus, siltumnīcā nav tik daudz vietas, tad nākas lūgties, lai kāds paņem. Nepatīk man ne ar ēdieniem, ne stādiem uzbāzties," atzīst Baiba un izstāsta, kā sākusi pati audzēt tomātus. "Reiz agrā pavasarī aizbraucām uz izstādi, kas veltīta mājas un dārza tēmai. Tur vīrs piedāvāja nopirkt saliekamo siltumnīcu. To uzslējām, mūsaprāt, foršā vietā. Vēlāk, kad uzplauka lapas, sapratām, ka tā atrodas tieši zem kastaņa. Nu mums tomāti ienākas mazliet vēlāk nekā citiem, bet tos turpinām ēst vēl novembrī," stāsta Baiba.

Turklāt siltumnīca kļuvusi par viņas meditācijas vietu, uz kuriem reizēm aizlavīties. "Kad biju jaunāka, bija citas prioritātes. Bet tagad aizeju uz siltumnīcu, runājos ar tiem tomātiem, apčubinu, klausos mūziku. Siltumnīcā saņemu vientulības devu, jo tomēr tik daudz esmu cilvēkos."



Sirds pamirst aiz skaistuma




"Koši oranžs džemperis man liktos traks, bet rododendros tas ir kaut kas nenormāli skaists. Man nepatīk balti rododendri, bet baltas peonijas – patīk ļoti." Par tomātiem savā siltumnīcā Baiba stāsta ļoti garšīgi, par sniegbaltajām peonijām zem mājas logiem – krāšņi un sulīgi.

"Tās zied tikai nedēļu, bet liekas, ka sirds pamirst aiz skaistuma. Rozā, sarkanās un tās baltās! Vedot tās no Amsterdamas, nebija ticības, ka tiešām kaut kas izaugs. Kad uz Jāņiem tās zied, katram ļauju tikai vienu noplūkt vainagam. Vienreiz skatos – protams, Jana Duļevska nāk un viss vainags viņai no pujenēm. Gribējās tak smukākajai būt. Bet tās manas mīļākās puķes!" smejas Baiba un atklāj kādu gudrību. "Man liekas, zinu, kas patīk pujenēm. Lielām, krāšņām lauku puķēm jāliek govju mēsli. Rudenī laukos pēc tiem gājām uz tuvējo fermu Sāremā. Dabūjām veselu kravas kastī un vedām pat uz Jūrmalu."

"Man patīk veidot dobi, kas izskatās kā pļava, kurā nejauši iesējušās puķes. Manas mīļākās ir dārza ainavas, kurās šķietami nekā nav. Ir liela māksla tādu izveidot. Dārza filozofija ir interesanta. Pēc dārza, puķēm un to krāsām var daudz pateikt par cilvēku. Tur parādās arī gaumīgums, ne tikai darba tikums. Jūrmalai ļoti piestāv visas smilgveidīgās puķes, piemēram, miskantes. Nekad nevar paredzēt, kas parādīsies manā dārzā. Galvenais tajā neieviet kādu neērtu augu, par kuru drebēt un uztraukties. Visam jābūt loģiskam un parocīgam, dabiskam un harmoniskam."

realizē kvalitatīvu un Latvijā audzētu meža un dekoratīvo stādmateriālu


STRENČU kokaudzētava "Kociņi", Trikātas pagasts, Beverīnas novads

priede, egļe – , egļe, bērzs, melnalksnis, lapegļe, dugļāzija – , tālruni 29395418, 64729222
dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 26666299

MAZSILU kokaudzētava "Mazsili", Abavas pagasts, Talsu novads

priede, egļe – , egļe, bērzs, melnalksnis – , tālrunis 29178389

PODIŅU kokaudzētava "Podiņi", Indrānu pagasts, Lubānas novads

egļe, bērzs, melnalksnis, lapegļe – , tālruni 29197339, 64894225



KALSNĀVAS kokaudzētava Pārupes iela 7, Jaunkalsnava, Kalsnavas pagasts, Madonas novads

dekoratīvais stādmateriāls – , tālruni 26528088, 22024426; ātraudzīgā apse – , tālruni 29435141, 64826532

POPES kokaudzētava "Kokaudzētava", Platene, Tārgales pagasts, Ventspils novads

priede – , egļe, bērzs – , tālrunis 26599543; dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 27878015



JELGAVAS kokaudzētava Rīgas iela 54a, Jelgava

priede, egļe, ozols – , tālruni 29441290, 63021118; dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 25749714

VALMIERAS kokaudzētava "Stādaudzētava", Valmieras pagasts, Burtnieku novads

egļe, bērzs – , ozols – , tālruni 26678924, 64238388; dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 28358263


SMILTENES kokaudzētava "Kokaudzētava", Silva, Launkalnes pagasts, Smiltenes novads

priede – , egļe, bērzs – , dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 26664995

PLĀVIŅU kokaudzētava "Gostiņi", Aiviekstes pagasts, Plāviņu novads






priede – , egļe, bērzs – , dekoratīvais stādmateriāls – , tālruni 26695318, 65134122

DAUGAVPILS stādu tirdzniecības laukumi

• Rīgas šoseja, Vizbuļu iela 4^B, Daugavpils • Krāslavas iela 1, Vecstropi, Naujenes pagasts, Daugavpils novads
dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 28354429

SALASPILS stādu tirdzniecības laukums Miera iela 1, Salaspils

dekoratīvais stādmateriāls – , tālrunis 29354440

-  – ietvarstādi  – kailsakņu stādi
 – kailsakņu stādi ar uzlabotu sakņu sistēmu
 – koki un krūmi  – ziemcietes, vasaras puķes

